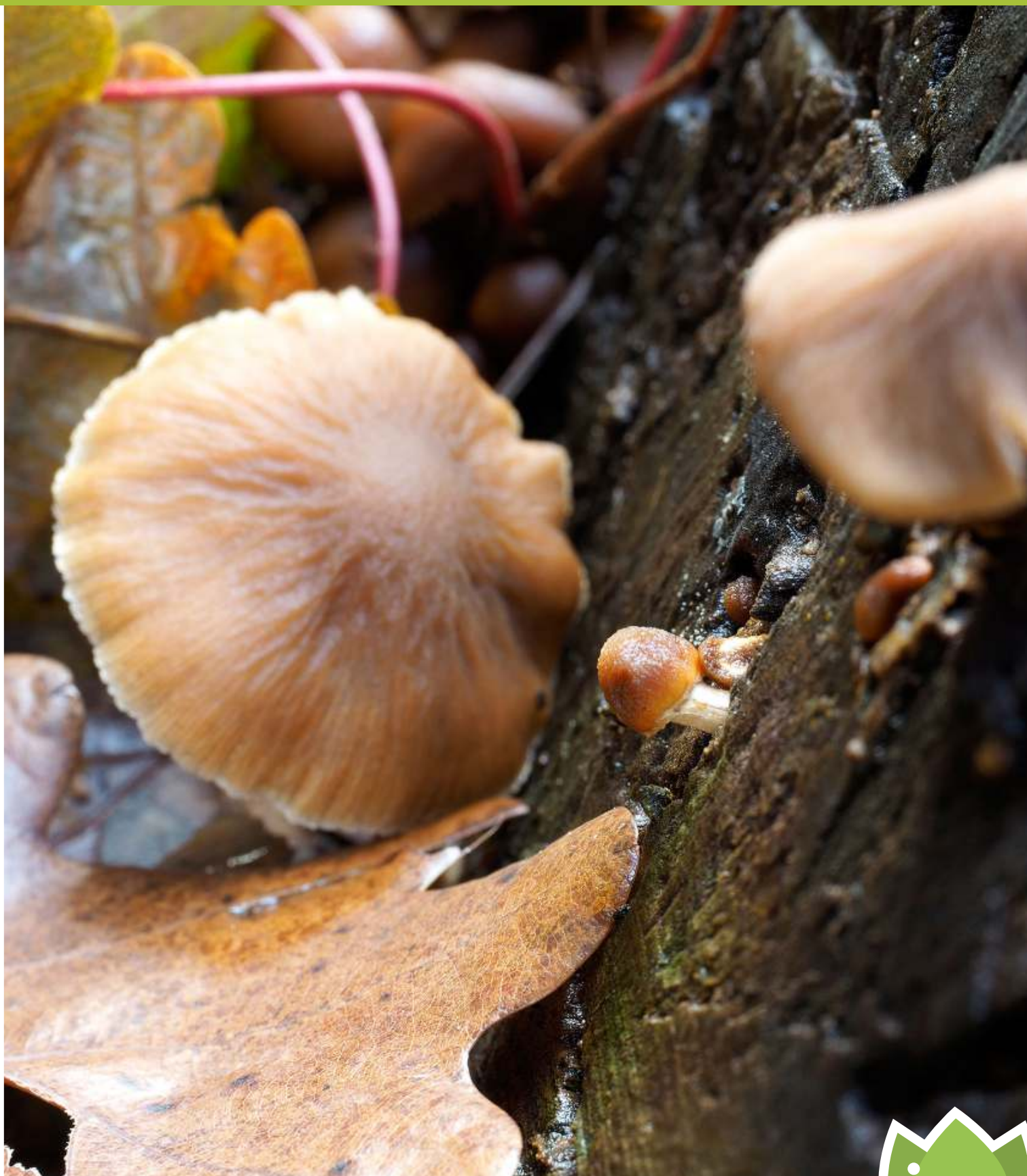

Herfst 2022

Gidsengids

IVN ENSCHEDE

INSTITUUT VOOR NATUUREDUCATIE

Nummer 262

BELEEF DE NATUUR!

Colofon

De Gidsengids van IVN Enschede verschijnt 4 x per jaar.
Voor meer informatie zie: www.ivn.nl/afdeling/enschede
en www.facebook.com/IVNEnschede

Redactie Gidsengids

Tijdelijk redactieadres
IVNEnschedesecretariaat@gmail.com

Website en Facebook

* Jan Willem Visschers
tel. 053 476 55 35 - email: jwvisschers@gmail.com
* Erika van Oldeneel - email: erika1961@hetnet.nl

Drukker

* Editoo B.V. te Arnhem
tel. 085 773 774 2 - www.editoo.nl

Lidmaatschap IVN

Aanmelden en opzeggen per email via secretariaat
Contributie per jaar leden € 24,00; huisgenoten € 6,00
Minimale jaarbijdrage donateurs is € 15,00.
IBAN: NL05 INGB 0000 8388 83 t.n.v. IVN afd. Enschede

Bestuur

Voorzitter

* Hanneke van Dorp
Wooldrikshoekweg 104
7535 DD Enschede
053-4780392
email: hanneke_van_dorp@planet.nl

Secretariaat

1e secretaris
* Nico van Diepen
Bouwhuishorst 23
7531 EZ Enschede
06-47270894
email: ivnenschedesecretariaat@gmail.com

2e secretaris

* Vacature

Penningmeester

* Dirk Nijenboer
Van Riebeekstraat 95
7535 ZJ Enschede
053-4311364
email: dendirk@home.nl

Algemeen bestuurslid

* Pim Bosman
Voortsweg 48
7523 CH Enschede
053-4322965
email: whbosman@hetnet.nl

Van harte welkom bij IVN Enschede

IVN, Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid, is een organisatie met ca. 180 afdelingen in Nederland en ca. 26.000 leden, waarvan ca. 8.000 actieve vrijwilligers. IVN heeft als doel mensen bij de natuur te betrekken en jong en oud laten beleven hoe leuk, leerzaam, gezond én belangrijk onze natuur is.

Onze afdeling IVN Enschede telt momenteel ruim 100 leden incl. huisgenootleden. Zij zetten zich in op het gebied van milieu, natuureducatie en duurzaamheid. Vooral door het stimuleren van natuurbeleving willen we onze liefde en kennis voor de natuur delen. Tevens organiseren we speciale bijeenkomsten voor onze leden en donateurs. Per kwartaal ontvangen zij het afdelingsblad de "Gidsengids".

Zin om vrijblijvend eens te komen kijken, mee te doen met onze activiteiten of lid worden? Dan kun je contact opnemen met ons secretariaat. Je bent van harte welkom!

Werkgroepen

- * Schoolwandelingen
- * Grijs, Groen en Gelukkig
- * Heemtuin
- * IVN infokraam
- * PR & Communicatie
- * Publiekswandelingen

In dit nummer

- 3 Van de voorzitter
- 4 In memoriam
- 5 Mussenvoer
- 6 Verslag Twentse Landdag
- 7 Reeënexcursie Buursezand
- 8 Foto IVN uitje
- 9 Verslag IVN uitje
- 10 Reactie van deelnemer Houwbeekwandeling
- 11 Geslaagden Landschap Gidsen opleiding
- 12 Najaarsactiviteit Ledeboerpark
- 13 Schoonmaak bosuilenkast
- 14 Van de redactie
- 15 Agenda

Coverfoto - Michiel Deiman

Van de voorzitter

De herfst is weer begonnen. Na de lange, warme, droge zomer hadden we in eens koeler en natter weer. Het gras wordt weer groen en veel planten herstellen zich, maar het blad van veel bomen blijft vallen en dat ruikt zo herfstig.

Vanmiddag genoot ik even van de sfeer op een klein stukje hei. De uitgebloeide struikheide vormt oudroze vlakken met hier en daar nog een klein plukje paars. In het grijzige groen van de gagelstruiken komen okerkleurige vegen te voorschijn. De naar oranje en geel verkleurende bladeren van het pijpenstrootje staan haast in brand als de zon door de wolken piept en op kale plekjes lichten de sporendragertjes van de moeras wolfklauw op als kleine, licht gele kaarsjes. Wat kleurt de herfst mijn heitje mooi!

Wat een geluksvogel ben ik dat ik daar zomaar uit huis heen kan lopen. Vlakbij in de struiken klinkt een hard, schor, blaffend geluid, ik schrik me rot. Het klinkt nog een paar keer, steeds wat verder weg.

Een ree. Als dit heitje van iemand is, dan is het van die ree, meer dan van de mens die er een bordje bij zette dat mij toestaat er op de paden te lopen tussen zonsopgang tot zonsondergang. En deze ree maakte mij goed duidelijk dat ik wat hem betreft niet welkom ben. Weggejaagd uit de natuur door de natuur? Van wie is de natuur? Ik had wat te overdenken op mijn wandeling terug.

Voor u ligt het prachtige, maar vrij dunne, herfstnummer van de Gidsengids. Dankzij ijverige schrijvers die stukjes leverden, Nico en vooral Louis die het redactiewerk deden en Tineke voor de finishing touch is het weer gelukt! Dank jullie wel!

Het vogelstukje is deze keer geschreven door Rudy Lagraauw en gaat over mussen en duiven. Daardoor zag Nico zijn kans schoon om eens iets over een bij te schrijven. Ook plaatste Nico een foto van een bijzonder leuke waarneming van bloembezoek door een honingbij. Met het verslag van het uitstapje, dat ook al grotendeels over bijen gaat lijkt het haast een thema nummer te worden, maar er is ook een verslag van een reeën excursie op een warme zomer dag en een impressie van de IVN-kraam op Twentse Landdag. Ook wordt er aandacht besteed aan de succesvol afgesloten landschapsgidsencursus van IVN Haaksbergen en Enschede. Namens het bestuur kan ik hier de 20 gediplomeerden feliciteren! Inmiddels is de volgende Landschapscursus alweer van start gegaan met 18 cursisten. Veel succes gewenst!

En er is een puzzel van Nico waar wij allen ons hoofd over kunnen breken! Veel plezier!

Hanneke

Koperwiek - foto Michiel Deiman

In memoriam Nico van der Veen

Op 28 augustus is ons lid Nico van der Veen overleden.

Hij is een invloedrijk persoon en een inspiratie geweest voor velen. Voor IVN Enschede heeft hij een tweetal gidsencursussen verzorgd, maar dat was maar een klein deel van zijn vele activiteiten.

Als lid van de landelijke raad, en van 1977-1983 als voorzitter van IVN heeft hij aan de wieg gestaan van de vorming van IVN tot natuur- en milieu-educatie-instituut. Hij was ook bestuurder bij het Waterschap Regge en Dinkel, het Natuurmuseum, het Textielmuseum Enschede, de Volksuniversiteit Enschede en de Stichting Wissink's Møl. Voor zijn bestuurlijke verdiensten werd hij in 1994 benoemd tot officier in de Orde van Oranje-Nassau.

Wij gedenken hem met eerbied.
Bestuur IVN Enschede

De Wolbij

Nu Rudy Lagraauw een vogelstukje heeft geschreven voel ik mij vrij om eens over iets anders te schrijven. En, zoals de titel al doet vermoeden, wil ik het hebben over de wolbij, en meer specifiek de grote wolbij.

De grote wolbij (*Anthidium manicatum*) is een van de 359 soorten wilde bijen, die in Nederland rondvliegen. Beide geslachten zijn geelzwart gestreept waarbij het zwart overheerst. Ze hebben hierdoor wel iets weg van een donkergekleurde wesp. De vrouwtjes zijn met 14 – 16 mm iets kleiner dan de mannetjes (16-18 mm).

Het mannetje heeft drie zwarte doorns op het achterlijf. Hij is sterk territoriaal. Hij patrouilleert continu rond geschikte voedselplanten en jaagt daarbij fel op andere wolbijmannetjes en ook op zweefvliegen en andere insecten. Hij schroomt daarbij niet zich op de 'vijand' te storten met gebruikmaking van die drie doorns. Het is een geweldige vlieger die stil kan staan in de lucht, en zelfs achteruit kan vliegen. Vrouwtjes worden wel toegelaten op de voedselplanten, en als het vrouwtje voedsel opneemt, probeert het mannetje met haar te paren.

Het vrouwtje maakt een nestje in kiertjes, spleten, holtes in hout, leem, plantenstengels. Ze bouwt een nestje van haren. Deze worden afgeknaagd van allerlei harige planten, zoals ezelsoor, prikneus, slangenkruis en muizenootje. Ook het zaadpluis van populieren wordt wel gebruikt. De soort is niet heel kieskeurig wat voedsel betreft, maar de voorkeur gaat uit naar vlinderbloemigen, lipbloemigen en helmkruidachtigen.

Van half mei tot begin september is de grote wolbij te spotten. In open bossen, kalkgraslanden en duinen zijn ze te vinden, maar het vaakst toch gewoon in de tuin.

Nico van Diepen

Grote wolbij op ezelsoor (*Stachys byzantina*) - foto Nico van Diepen

Mussenvoer

De huismus maakt al jaren (vast al decennia) dankbaar gebruik van de ruimte achter de dakgoot in ons inmiddels 70 jaar oude huurwoning. Ze nestelen er zich, broeden hun eieren uit en voeden hun jongen tot ze sterk genoeg zijn om het nest te verlaten.

Bij zonsopgang klinkt dan het hongerige gekwetter van de baby musjes door tot in onze slaapkamer; ik zie dan voor me hoe ze in afwachting van een vette worm hun bekjes de lucht in werpen. En wie het luidst is, zal wel het eerst gevoed worden?

Sinds kort hebben we voor de mussen met zuignapjes een doorzichtige voederbak aan het woonkamerraam gehangen. De mus vindt er kostelijk voer en als tegenprestatie voor ons krijgen we elke dag vanaf de bank een mussenschouwspel. Eerder moesten de musjes het met de algemene voederplek voor vogels doen: een zelfgemaakt blad van aardewerk dat op een verhoginkje het vogelvoer tentoonstelt. Maar al gauw bleek dat duiven aan een onstilbare honger lijden en dat de musjes het dan met de schamele korreltjes moesten doen; de korreltjes waar de duif zijn deftige snavel voor ophaalt. Soms had een mus geluk en kon in een duifvrij moment naar hartenlust de smakelijkste zaadjes ertussenuit pikken.

Met het hangbakje bewijzen we de mus een dienst: nu kunnen ze ongestoord eten en de duif kijkt treurig vanaf de schutting toe.

Alhoewel, ongestoord... soms lijkt het alsof ze een afgesproken tijdslimiet hebben, want als er eentje te lang van het voederbakje gebruik maakt (of de ander denkt dat dit het geval is) wordt de etende mus er zo door een zuster (de mannetjes lijken wat terughoudender) uitgejaagd. De opvliegerige types pikken hard van zich af, soms met succes. Ik hoop maar dat ze elkaar dan geen pijn doen. Gelukkig zijn er ook een paar bijzonder sociale mussen, die wat ruimte vrij maken zodat een tweede mus tegelijk eten kan.

Het eten zelf verloopt doorgaans netjes: de meeste musjes staan keurig op de rand van het bakje en pikken zorgvuldig tussen de pitjes. Daarbij kijken ze af en toe om zich heen om te controleren of de kust nog veilig is en of die mensen op de bank wel op hun plek blijven zitten. Er zijn echter een paar slordige mussen die het bakje zich toe lijken te eigenen door er met het gehele lijfje plomp in te gaan zitten en daarbij zo wild te pikken dat een groot deel van de zaadjes buiten het bakje valt...

Wat de duiven betreft zijn de rollen nu dus omgedraaid: dikwijls als ik de tuin in wandel betrap ik een paar duiven erop de laatste gevallen graantjes mee te pikken. Gelukkig is daar nog altijd de algemene, ik bedoel, duivenvoederplek, waar we nog steeds met regelmaat strooien omdat we die oh zo hongerige duif niet zullen vergeten.

Rudy Lagraauw

Foto Rudy Lagraauw

Foto Rudy Lagraauw

Inleveren copy

Copy voor de najaars Gidsengids graag vóór 15 december 2022 o.v.v. "Copy Gidsengids". Tijdelijk adres: ivnenschedesecretariaat@gmail.com

Foto Louis Knuppel

Foto Louis Knuppel

Twentse Landdag

Op zondag 18 september jl. vond in het Abraham Ledeborgpark de Twentse Landdag plaats. Met meer dan 50 kraampjes en activiteiten was er een keur aan belevingen, de hele dag door. Er was een streekproductenmarkt (groente, fruit, vlees, melk en eigen zuivelproducten), een informatie-markt (o.a. natuureducatie, natuurbeheer) en ook vonden er dialogosessies plaats over de toekomst van het platteland. Over dat laatste is de laatste tijd veel te doen.

De IVN afdeling Enschede was ook vertegenwoordigd en ondanks het regenachtige weer zijn er in de loop van de dag toch veel mensen bij de kraam geweest om zich te laten informeren. De foto's geven een impressie van de opbouw van de kraam en ook van belangstellenden.

Foto: Tineke Eitink

Veel bezoekers gingen de uitdaging aan met de plantenquiz van Jan Willem. Best lastig hoor .. Welke naamkaartje hoort bij welk plantje ?
Foto Hanneke van Dorp

Frieda vroeg zich af of mensen wel weten wat vogels eigenlijk lekker vinden. Haar idee: leg de juiste vogelkaartjes bij het juiste voedsel. Zowel kinderen als ook volwassen verbaasden zich over de verschillende soorten eten voor de verschillende vogeltjes zoals o.a. de ijsvogel, bosuil, roodborstje en de merel. Foto Hanneke van Dorp

Reeënexcursie Buurserzand

Samen met Françoise Ummels zijn we op woensdag 3 augustus ruim anderhalf uur voor zonsondergang op pad gegaan vanaf de parkeerplaats Molenbelt in het Buurserzand. Vooraf was er wel enige twijfel; de temperatuur zou op deze woensdag tropische waarden bereiken (30 graden of meer). Desalniettemin besloot ik toch de excursie door te laten gaan. 12 deelnemers trotseerden de hoge temperatuur.

De start was bij het bord met de afbeelding van een ree in het Buurserzand (zie foto). Dit gaf gelegenheid in te gaan op het gewei bij een reebok; de groei, de verschillende vormen die het gewei kan aannemen en het jaarlijks afwerpen. Tegelijkertijd de waarschuwing dat er geen garantie is dat we reeën zo mooi als deze, en vooral van zo dichtbij, te zien zullen krijgen. En dat bleek ook in het eerste uur; helaas geen ree gezien.

Was het dan toch de hoge temperatuur hier debet aan? Eindelijk ontdekte Françoise een ree in het gedeelte dat Het Rietschot heet. Slechts vagelijk omdat de begroeiing in dit gedeelte van het Buurserzand rijkelijk hoog is, waardoor het lastig is ze goed te spotten. Even later werd ons geduld toch beloond; weliswaar in de verte tegen het riet zag eenieder duidelijk een ree, in dit geval een reegeit. Dat bleek het startschot voor verschillende reeën; reebokken, reegeiten en zelfs reekalfjes. Waarnemingen wel op grote afstand.

Totdat we nagenoeg aan het einde van de wandeling waren; op nog geen 75 m afstand een prachtige reebok! Bleef kort staan en keek ons aan. Een mooiere afsluiting dan dit konden we ons niet wensen. Alle 12 deelnemers vonden het al met al een geslaagde IVN reeënwandeling. Een bescheiden bedrag werd gedoneerd. Iedereen tevreden!

Chris Eijkholt

Woordslang

In deze woordslang moet je acht woorden invullen volgens onderstaande omschrijvingen.

De gezochte woorden overlappen elkaar telkens met één letter. Bij de omschrijving staat ook het aantal letters. En ij telt voor één letter.

Bij de juiste oplossing vind je in de grijze kolom van beneden naar boven de naam van een insect, dat haar nest bekleedt met plantenharen van bijvoorbeeld ezelsoor. Dit insect foerageert graag op hartgespan.

- 1. Deel van stamper tussen vruchtbeginsel en stempel (4)
- 2. Plant uit het geslacht iris (3)
- 3. Neerslag van samengeklitte ijskristallen (6)
- 4. Bij eb droogvallende grond (3)
- 5. Eitjes van kikvorsen (4)
- 6. Blad met ronde rand (3)
- 7. Dierengeluid (onomatopie) (4)
- 8. Zalmachtige riviervis (5)

Veel plezier
Nico van Diepen

IVN-uitje op zaterdag 23 juli 2022

Tot op het laatste moment bleef het een verrassing voor ons, Jeanette, Ietje, Ingrid en Ton, waar we naar toe zouden gaan met het IVN-uitje.

Tot op het laatste moment bleef het een verrassing voor ons, Jeanette, Ietje, Ingrid en Ton, waar we naar toe zouden gaan met het IVN-uitje.

Zaterdagmorgen was het dan zover. Bij de parkeerplaats van Mediant verzamelden we ons om vandaar met de auto's te vertrekken naar de onbekende bestemming. Het beloofde een prachtige zomerse dag te worden. Jan Willem was onze chauffeur en hij vertelde ons pas in de auto waar de reis heen ging: de Lindeseweg 2 in Vorden, dat een klein plaatsje is in de Achterhoek.

Onze chauffeur koos de toeristische route. We reden door landelijke dorpen, langs groene weilanden, bossen, maisvelden en uitbundig bloeiende bloemen zoals de ganzenbloem. Net zo massaal was het blauw wit rood van de boeren die protesteren tegen het milieubeleid van de regering.

In Vorden werden we opgewacht in De Kieftskamp, het landgoed waar de Bijenstichting gehuisvest is. De Bijenstichting hoort tot het Gelders Landschap.

Chris heette ons allen welkom. Hij was blij dat zoveel mensen mee gingen (IVN-leden met huisgenoten). Het was een bijzonder uitstapje vanwege het zestigjarige jubileum van IVN Enschede, en ook omdat het eindelijk weer kon na de corona periode.

Rond 10.00 uur kwamen we aan bij het Landelijke Bijen Educatiecentrum. Door Jaap Molenaar werden we gastvrij ontvangen in zijn prachtig tuin voor bijen. We zagen borders met bijvriendelijke planten, demonstratievelden en een monumentale boerderij omgebouwd tot kantoor. Onder een kunstig gemaakt hutje van gevlochten wilgentenen, en een groen dak van sedum dronken we koffie (of thee) met lekkere cake of koekjes.

Jaap is de coördinator van de Bijenstichting. Hij was in 2009 begonnen met de actie "Stop de Bijensterfte". Sindsdien heeft hij de belangen van de bijen onder de aandacht gebracht van het grote publiek. Het bewustzijn voor bijen is nu gegroeid, maar de vraag blijft: Wat kunnen we doen?

Toen begonnen we de workshop. We werden in twee groepen gedeeld en noteerden welke bijenplanten in het voorjaar, zomer en najaar bloeien (makkelijk voor de IVN-ers) en kregen ook een tiental vragen over bijen te beantwoorden. Zo hoorden we o.a. dat de paardenbloem de meeste nectar van alle planten levert, namelijk 7 milligram.

Daarna kregen we een rondleiding van Jaap door de tuin. Hij vertelde ons over het verschil tussen een wilde bij en

een honingbij, de cyclus van hommels en over de kieskeurigheid van bijen voor specifieke bijenplanten.

Een voorbeeld: stel dat de boerenwormkruid in de tuin nog in de knop stond. Als er toevallig een boerenwormkruidbij langs zou komen dan heeft hij geen eten, want een andere bloem lust hij niet. Komt er een boerenwormkruidbij die net een bloeiende boerenwormkruidplant met nectar heeft gezien dan vertelt hij dat aan de teleurgestelde bij. Communicatie tussen de bijen bestaat!

Voedsel voor de bijen is nog belangrijker dan hun verblijfplaats. Eerst zorgen dat de juiste planten er staan, dan pas een bijenhotel plaatsen, want wilde bijen kunnen geen kilometers vliegen om voedsel te zoeken.

We zagen een nestelhoop van zand, een ondergrondse woning van solitaire bijen. Jaap vertelde dat de bijen hun gangetjes graven om daar hun eitjes te kunnen leggen en te verpoppen. Hij praatte er zo invoelend over, net een Godfried Bomans. Het zand was overdekt met gaas omdat anders een bunzing het bijennest zou kunnen uitgraven.

Jaap vertelde ook dat de meeste bijenhôtels die bijvoorbeeld bij tuincentra e.a. verkocht worden, helemaal niet geschikt zijn omdat ze te ondiep zijn en de gaatjes te groot, de diepte van de doorgang liefst lang, zodat er meerdere nestcellen achter elkaar aan gelegd kunnen worden, diameter van de boorgangen en stengel varieert tussen de 2 en 9 mm. Hierdoor kunnen verschillende bijensoorten hun nesten maken. Kleinere of grotere gaten trekken nauwelijks bijen.

Wat bloemen betreft, liefst enkelbloemigen, b.v. geen pompondahlia's. Het mogen best bloemen van een tuincentrum zijn, bij het bijencentrum is ook een border aangelegd met cultuurbloemen, hoewel de wilde bloemen de voorkeur hebben. Zoveel informatie kregen we dat niet alles kunnen weergeven maar het is goed na te lezen op de website van de Bijenstichting.

Wat ook indruk maakte was een van stro gevlochten hangkorf, afgesmeerd met koeienpoep. Honingbijen kunnen van onder daarin komen vliegen. De imkers oogsten doorgaans een klein beetje honing uit zo'n hangkorf en bij dit Educatiecentrum laten ze zelfs alle honing voor de bijen erin zitten.

De ochtend werd door Jan Willem beëindigd met het voordragen van een grappig gedicht van Willem Wilmink over de ereprijs. Tussen de middag zaten we voor de boerderij te genieten van onze heerlijke lunch, lekkere broodjes, drankjes.

Van stro gevlochten hangkorf

Nestelhoop van zand voor solitaire bijen

Na de lunch konden we een mooie wandeling maken in de omgeving van landgoed De Kieftskamp. We konden kiezen voor korte of langere afstanden. Ton, Ineke en Ingrid waren erg blij dat we met Paula mee konden voor de kortste afstand. Alle drie kunnen we niet lang lopen maar deze korte wandeling was ook leuk.

Ton wist veel te vertellen over de plantjes die we onderweg zagen zoals de karmozijnbes, Jacobs kruiskruid en wolfspoot. Ineke wees ons op schaafstro dat we tegenkwamen, stengels die je uit elkaar kan halen, net tentstokken. Vroeger werd daarmee hout geschaafd. De lange wandeling ging langs mooi oud bos, ontluikende heide, wel vroeg, het is nog maar juli en in de verte zagen we blauw grasland. De gezellige dag werd afgesloten met thee en bonbons. Jan Willem maakte ons aan het lachen met een Twents liefdesgedicht als dank aan Marian.

Bij deze onze hartelijk dank voor de leuke dag, een soort vakantiedag.
Jeanette Eisma, Ietje Bijvank en Ingrid Hoeksma

Van deelnemer Houwbeekwandeling

Beste Lidy en Greetje,

Afgelopen dinsdag heb ik enorm genoten van de wandeling langs de Houwbeek. Jacques is een enthousiast verteller en een van de meelopende dames is een paddenstoelenkenner. Een prachtige combinatie.

Het gebied is voor mij bekend gebied doordat er vanuit AC Tion hier vaak gelopen wordt. Maar dat is dan wel heel anders, dan zie je eigenlijk niets. Heel verrassend ook waren voor mij de overblijfselen van de vliegtuigschans. Hier wist ik helemaal niets van. Ook het feit dat (helaas) de Amerikaanse rivierkreeft hier ook in de beekjes zit was mij nog niet bekend.

Een nadeel van deze wandeling zijn de vele fietsers maar daar is niets aan te doen. Het is kiezen, of fietsers, of verder van de beek af, of helemaal niet door het gebied. En meestal gunt iedereen elkaar zijn of haar plekje.

Bij elke wandeling die ik meeloop bij het IVN leer ik weer ontzettend veel over de natuur. En ik geniet! Op zondag 2 oktober ben ik er ook weer bij.

Groetjes, Nicky Aarts

LandschapsGidsenOpleiding 2021 - 2022

IVN Enschede en IVN Haaksbergen zijn ongelooflijk trots op onze 20 nieuwe LandschapsGidsen.

Het was een feestelijke afsluiting van de LandschapsGidsenOpleiding op zaterdag 9 juli jl. bij Captain Jack in Buurse. Na de laatste (fiets) excursie kregen we een heerlijke lunch aangeboden waarna de diploma-uitreiking kon plaatsvinden. Rick Hoeksema, voorzitter van het Cursushuis van IVN Nederland was speciaal naar Buurse gekomen om de diploma's uit te reiken.

Het was een jaar waarin 25 theorie avonden en excursies gevolgd werden. Een jaar met hobbels. Een lockdown vanwege Corona zodat we geen fysieke lessen konden volgen. Een docent die haar arm brak waardoor de les uitgesteld moest worden. Storm Eunice kwam en daardoor konden we niet naar hof Espelo voor een excursie diersporren.

Maar ondanks alles is het gelukt om de lessen of via Zoom te volgen of op een ander tijdstip te plannen. En de excursie Landschap werd door Hanneke van Dorp zo beschreven dat ze zelfstandig door de cursisten (in groepjes van 2) gedaan konden worden. Het was ook een heel mooi jaar met lessen over planten, dieren, landschap en ecologie en gidsvaardigheden.

We oefenden om een aantrekkelijk praatje binnen 5 minuten te houden. We leerden op een positieve manier feedback te geven. We liepen een stage bij een van de werkgroepen van onze afdeling. En we deden zelf een deel van een excursie om ons zo voor te bereiden op vrijwilligerswerk binnen onze afdelingen.

We hadden mooie excursies waar we veel van leerden en zo ging het jaar snel voorbij. Soms waren er door de omstandigheden veel lessen of excursies in een paar weken tijd en daarbij moesten de stof ook nog eigen gemaakt worden. Het was soms wel veel werk om LandschapsGids te worden.

Maar we zijn heel blij dat we de opleiding goed afgerond hebben gaan en alle lessen gegeven zijn. En we zijn heel trots dat we nu 20 nieuwe LandschapsGidsen hebben.

Als cursus coördinator wil ik zeggen dat dit gelukt is samen met ons kernteam, met hulp van de IVN gidsen die excursies hielpen begeleiden, die de website bijhielden of hielpen met de PR en natuurlijk met behulp van de docenten.

Maar ook dankzij de groep cursisten liep het zo goed en is het gelukt. Een groep die er voor elkaar was als het nodig was. Een stel GETALENTEERDE cursisten die al bij diverse IVN-activiteiten geholpen hebben.

En als laatste een compliment voor deze opleiding. Rick Hoeksema, IVN NL voorzitter van het Cursushuis vindt onze opzet van de LGO een hele mooie en innovatieve stap en wil de ontwikkelingen graag op de voet volgen.

Greetje Koster

Groepsfoto met 19 van de 20 geslaagden

Najaarsactiviteit in het Ledeboerpark

Gelukkig konden we ook dit jaar weer een Najaarsactiviteit organiseren voor de basisschoolleerlingen van groep 4/5. Het was zowel voor de kinderen als voor de gidsen weer 3 weken lang sochtends een feestje in het Ledeboerpark..

Bij de mammoetboom

Gids Chris legt uit wat een bakspieker is - Tineke Eitink

Wat eten vlinders en wie legt de foto's op volgorde? - Tineke Eitink

Zoeken naar wormen.

Gids Jan vertelt over de lange trektocht van de boerenzwaluw - Tineke

Schoonmaak bosuilenkast

Op 30 augustus wilde ik mijn bosuilenkast schoonmaken en een verse strooisellaag geven. Dat bleek een beetje voorbarig. Bijgaande foto laat zien dat de holenduiven nog niet helemaal uitgekoerd waren.

Jonge holenduiven in bosuilenkast. Foto: Nico van Diepen

Een IVN wandeling Natuur en Industrie

Een interessante IVN publiekswandeling vond op zondag 3 oktober jl. plaats in Tweekelo.

Onder leiding van Marjan en Sietse werd uiteengezet dat de precaire verhouding tussen natuur en industrie geen probleem hoeft te zijn om toch naast en met elkaar te bestaan. Voorbeelden in dit gebied zijn o.a. de Zuivelhoeve en de Boeldershoek vuilstortlocatie. De enorme vuilnisbelt heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een prachtig natuurgebied waar de oehoe zich intussen thuis voelt. De Tweekelerbeek meandert weer door het landschap. Het productieproces van de Zuivelhoeve is eveneens sterk gericht zoveel mogelijk duurzaamheid en recycling. Bij de bouw van de Zuivelhoeve is rekening gehouden met haar plaats in het natuurgebied zoals de met hout beklede muren die goed passen in de omgeving.

Honingbij profiteert van hommels

Op onderstaande foto zien we een bloeiende streptocarpus.

Via de normale weg is de nectar in de bloem niet te bereiken. De kaken van hommels zijn sterk genoeg om een gaatje in de bloem te knagen om zo via de buitenkant de nectar te bereiken. Zo'n gaatje is duidelijk te zien op de foto.

Honingbijen zijn niet in staat in de bloem een gaatje te knagen. Maar ze zien die gaatjes wel. En ze profiteren dankbaar van het voorbereidende werk van de hommels, zoals op de foto is te zien.

Nico van Diepen

Honingbij op streptocarpus - foto Nico van Diepen

ivn natuur
educatie
Enschede

Van de redactie

emailadres: IVNEnschedesecretariaat@gmail.com

Herfst is bij uitstek paddenstoelenmaand. Dus hebben we deze keer een paddenstoelenvraag: wat is de juiste naam van de paddenstoel op de achterkant van deze editie, op de foto rechtsonder ? Antwoorden graag opsturen naar het secretariaat.

Louis Knuppel

“

Elke wandeling in de natuur
levert meer op dan we zoeken
John Muir

”

Siem was met oma eigenlijk op zoek naar paddenstoelen. Maar kijk eens wat hij hier gevonden heeft ...

Herfstsfeer in de Kruidentuĳn Ledeboerpark - Tineke Eitink

Herfst

... en tijdens een boswandeling

Agenda

Donderdag 20 oktober

IVN Enschede organiseert op 20 oktober vanaf 13.30 uur speciaal voor kinderen en hun (groot) ouders een **paddenstoelenmiddag**. Je kunt starten tussen 13.30 en 15.00 uur. Om 16.00 uur is het afgelopen. Kinderen en hun begeleiders kunnen zich melden bij de IVN-Kraam op de parkeerplaats aan de Buurserstraat, tegenover nummer 374.

Vrijdag 28 oktober

Paddenstoelenexcursie "Zwammen over zwammen!"
IVN Publiekswandeling in het Smalenbroek. U kunt met onze IVN-gidsen op 28 oktober tussen 13.30 en 16 uur wandelen en kijken naar grote, kleine en superkleine paddenstoelen. U ontvangt informatie over de startplaats na aanmelding.

Zaterdag 29 oktober

Nacht van de nacht
Zie voor meer uitgebreide informatie hieronder. Zie ook: www.landschapoverijssel.nl/activiteiten

Donderdag 8 december

Doorstapwandeling van IVN Enschede van max. 10 km.

Nacht van de nacht

Zaterdag 29 oktober, Hof Espelo aanvang 20:00 uur

IVN Enschede zal op zaterdag 29 oktober weer meewerken aan de viering van de Nacht van de Nacht met de vrijwilligers en medewerkers van Landschap Overijssel op Hof Espelo.

Er zal net als voorgaande jaren een wandeling voor volwassenen en jongeren vanaf ca 12 jaar zijn, getiteld Stil en Donker, een activiteit voor gezinnen met kinderen. Er kunnen die avond 120 personen (kinderen en volwassenen) mee doen aan een zintuigen doe-wandeltocht. Daarbij wordt een ronde gelopen in kleine groepjes. Er komen 5 posten onderweg waar een zintuigen-opdracht plaatsvindt en ook komen ze op plekjes waar ze een deel van een rebus kunnen oplossen.

Voor de kinderactiviteit worden nog **vrijwilligers** gezocht. Het is dan ook fijn als er extra hulp komt vanuit IVN, dus een oproep aan onze **IVN gidsen** hierbij. Op **dinsdag 18 oktober om 19.30 uur** is er een samenkomst gepland bij Hof Espelo, met iedereen die komt helpen tijdens de nacht van de nacht om het één en ander verder voor te bereiden.

Als je zin hebt hier aan mee te doen kun je je aanmelden bij

Sandra Bos: sandra.bos@landschapoverijssel.nl
Louiset Vos: Louiset.Vos@landschapoverijssel.nl
Hanneke van Dorp: hanneke_van_dorp@planet.nl

Takruitertje, foto genomen door Francoise Ummels tijdens voorwandelen ter voorbereiding Paddenstoelenbingo op donderdag 20 oktober 2022.

IVN Groene jaarkalender

Oktober

1-31 IVN Herfstcampagne
4 Wereld Dierendag / Eet geen vlees
29 Nacht van de Nacht

November

1-30 IVN-campagne Plantmaand
4-5 Landelijke Natuurwerkdag

December

5 Wereld Bodem Dag
7 Nationale Vrijwilligersdag
25-31 Eindejaars Plantenjacht

Paddenstoel 2022

De Vliegenzwam - foto Ineke Veldman

INDIEN ONBESTELBAAR: REDACTIE GIDSENGIDS
BURGEMEESTER STROINKSTRAAT 375
7547 RH ENSCHEDE

ivn natuur
educatie
Enschede

Beukwortelzwam - Ineke Veldman

Goudvliesbundelzwam - Ineke Veldman

